

Εργαστήριο Λειτουργικών Συστημάτων

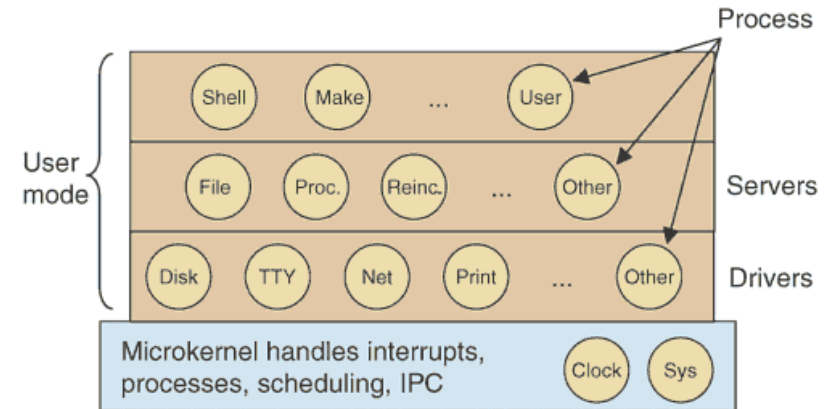
Μάθημα 6^ο Εξαμήνου,
Τομέας Λογικού και Υπολογιστών

Ιωάννης Χατζηγιαννάκης

Τετάρτη, 23 Μαρτίου, 2011
Αίθουσα ΒΑ

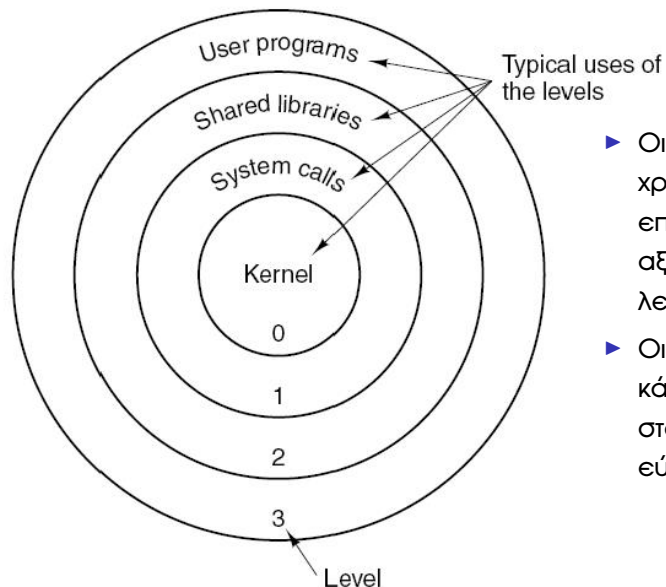
Η Εσωτερική Δομή του Minix 3

- ▶ Οι λειτουργίες που προσφέρει το Λ.Σ. υλοποιούνται ως ανεξάρτητες διεργασίες
- ▶ Η επικοινωνία μεταξύ των διεργασιών γίνεται με την ανταλλαγή μηνυμάτων

Ιεράρχηση των επιπέδων του Minix 3

- ▶ Οι 'απλές διεργασίες' χρησιμοποιούν το 2ο επίπεδο για να αξιοποιήσουν τις λειτουργίες του Λ.Σ.
- ▶ Οι βιβλιοθήκες του Λ.Σ. κάνουν την πρόσβαση στο 1ο επίπεδο 'ποιο εύχρηστη'

Επικοινωνία με το System Task

- ▶ Οι διαχειριστές επικοινωνούν μεταξύ τους, με τους οδηγούς και με τον πυρήνα **με την χρήση μηνυμάτων**
- ▶ Το System Task λαμβάνει όλα τα μηνύματα που αφορούν τον πυρήνα
 - ▶ Είναι το σημείο εισόδου / εξόδου στον πυρήνα για τις διεργασίες υψηλότερων επιπέδων
- ▶ Θα μπορούσαμε να ονομάσουμε όλες αυτές τις αιτήσεις ως κλήσεις του συστήματος
 - ▶ Στο Minix τις ονομάζουμε **κλήσεις του πυρήνα**
- ▶ Δεν είναι προσβάσιμες στις 'απλές' διεργασίες
- ▶ Στις περισσότερες περιπτώσεις μια κλήση του συστήματος μετατρέπεται σε κλήση του πυρήνα με παρόμοιο όνομα
- ▶ Απλά διότι σχεδόν όλες οι κλήσεις πρέπει να τις χειριστεί (σε κάποιο βαθμό, έστω μικρό) ο πυρήνας

Οργάνωση του System Task

- ▶ Η βασική δομή του System Task είναι απλή (αρχείο *kernel/system.c*)
- ▶ Αρχικοποιεί τις εσωτερικές δομές (συνάρτηση *initialize*)
- ▶ Εκτελεί ένα ατέρμονο βρόγχο (συνάρτηση *sys_task*)
 - ▶ Δέχεται νέα μηνύματα
 - ▶ Εκτελεί τις αντίστοιχες συναρτήσεις
 - ▶ Απαντάει με τα αποτελέσματα
- ▶ Περιέχει ορισμένες βοηθητικές συναρτήσεις
- ▶ Το System Task αναγνωρίζει 28 τύπου μηνυμάτων
 - ▶ κάθε ένα από αυτά μπορεί να θεωρηθεί μια κλήση του πυρήνα
- ▶ Σε ορισμένες περιπτώσεις ο ίδιος τύπος μηνύματος εμφανίζεται με διαφορετικά ονόματα με την χρήση *macros*
- ▶ Σε άλλες περιπτώσεις μια συγκεκριμένη συνάρτηση επεξεργάζεται διαφορετικούς τύπους μηνυμάτων

Δομή κώδικα του System Task

- ▶ Το System Task υλοποιείται από το *system.h* και *system.c*
 - ▶ Τα αρχεία είναι στον φάκελο */usr/src/kernel*
- ▶ Το Minix δεν είναι **μόνο** για γενική χρήση
 - ▶ Επιτρέπει την ενεργοποίηση/απενεργοποίηση των κλήσεων του πυρήνα – μείωση μεγέθους εκτελέσιμου
 - ▶ Το αρχείο *kernel/config.h* ορίζει ποιες κλήσεις είναι ενεργές
 - ▶ Αν αφαιρέσουμε μια δήλωση, όλα τα τμήματα του κώδικα που σχετίζονται με την συγκεκριμένη κλήση δεν θα γίνουν *compile*
- ▶ Όλες οι κλήσεις του πυρήνα ορίζονται στο αρχείο *com.h*
 - ▶ Βρίσκεται στον φάκελο */usr/src/include/minix*
 - ▶ Αν θέλουμε να προσθέσουμε μια νέα κλήση, πρέπει να την ορίσουμε εδώ
 - ▶ Ανεξάρτητα από το αν θα την απενεργοποιήσουμε ή όχι

Αρχείο Επικεφαλίδας System Task

- ▶ Το αρχείο *system.h* ορίζει τις συναρτήσεις που χειρίζονται κάθε κλήση του πυρήνα
 - ▶ Για την κλήση *sys_xxx* αντιστοιχεί την συνάρτηση *do_xxx*

```
/* Default handler for unused kernel calls. */
_PROTOTYPE( int do_unused, (message *m_ptr) );
_PROTOTYPE( int do_exec, (message *m_ptr) );
_PROTOTYPE( int do_fork, (message *m_ptr) );
_PROTOTYPE( int do_trace, (message *m_ptr) );
_PROTOTYPE( int do_nice, (message *m_ptr) );
_PROTOTYPE( int do_copy, (message *m_ptr) );
#define do_vircopy do_copy
#define do_physcopy do_copy
```

- ▶ Η συνάρτηση *do_unused* είναι μια 'κενή' συνάρτηση
- ▶ Η συνάρτηση *do_copy* αντιστοιχεί επίσης στις κλήσεις *sys_vircopy* *sys_physcopy*

Αντιστοίχιση Συναρτήσεων – Κλήσεις Πυρήνα

- ▶ Για την αντιστοίχιση συναρτήσεων με κλήσεις συστήματος, στο *system.c* ορίζεται ο πίνακας *call_vec()*

```
PUBLIC int (*call_vec[NR_SYS_CALLS])(message *m_ptr)
```

- ▶ Η αρχικοποίηση γίνεται με την συνάρτηση *initialize* (αρχείο *system.c*)
- ▶ Προσθέτουμε στοιχεία στον πίνακα με την χρήση του *macro map*

```
PRIVATE void initialize(void){
    for (i=0; i<NR_SYS_CALLS; i++)
        call_vec[i] = do_unused;
```

```
/* Process management. */
map(SYS_FORK, do_fork);
map(SYS_NICE, do_nice);
...
}
```


Βασική Λειτουργία του System Task

```
PUBLIC void sys_task(){
    initialize();

    while (TRUE) {
        receive(ANY, &m);
        call_nr = (unsigned) m.m_type - KERNEL_CALL;
        caller_ptr = proc_addr(m.m_source);

        if (!(priv(caller_ptr)->s_call_mask & (1<<call_nr)))
            result = ECALLDENIED;
        else if (call_nr >= NR_SYS_CALLS)
            result = EBADREQUEST;
        else
            result = (*call_vec[call_nr])(&m);
    }
}
```


Σύνοψη 7ης Διάλεξης

Προηγούμενο Μάθημα

To System Task

Οργάνωση του System Task

Υλοποίηση του System Task

Λειτουργικό Σύστημα Minix

Διαχειριστής Διεργασιών – Κλήσεις Συστήματος

Ροή Εκτέλεσης Κλήσης Συστήματος

Θέματα Σχεδιασμού

Σύνοψη Μαθήματος

Σύνοψη Μαθήματος

Δεύτερη Άσκηση

Επόμενη Διάλεξη

Γενικά Θέματα Λειτουργίας των Διαχειριστών

- ▶ Ο τρόπος που χειρίζονται οι διαχειριστές (managers) τις κλήσεις του συστήματος (system calls) μοιάζει με τον τρόπο που χειρίζεται το system task τις κλήσεις του πυρήνα (kernel calls)
 - ▶ Κατά την εκκίνηση αρχικοποιεί τις εσωτερικές δομές
 - ▶ Αναθέτει μια συνάρτηση (handler) για κάθε κλήση του συστήματος
 - ▶ Χρησιμοποιεί ένα ατέρμονο βρόγχο για την εξυπηρέτηση των κλήσεων όπου περιμένει για μηνύματα
- ▶ Σε αντίθεση με το system task οι διαχειριστές είναι αυτόνομα εκτελέσιμα προγράμματα
 - ▶ Υλοποιούν την συνάρτηση *main()*
 - ▶ Το εκτελέσιμο αρχείο ενσωματώνεται στο image του συστήματος
- ▶ Σε αντίθεση με το system task οι συναρτήσεις handlers δεν ορίζονται δυναμικά
 - ▶ Η ανάθεση γίνεται κατά το compilation

Δομή Λειτουργίας των Διαχειριστών

- ▶ Ο κώδικας των διαχειριστών βρίσκεται στον φάκελο */usr/src/servers*
 - ▶ Κάθε διαχειριστής χρησιμοποιεί ξεχωριστό υποφάκελο π.χ. Ο κώδικας του διαχειριστή διεργασιών είναι στον φάκελο */usr/src/servers/pm*
- ▶ Οι διαχειριστές υλοποιούνται στο αρχείο *main.c*
- ▶ Οι βιβλιοθήκες που χρησιμοποιεί ένας διαχειριστής ορίζεται στο αρχείο *<manager-name>.h*, π.χ. *pm.h*
- ▶ Ειδικές δομές των διαχειριστών ορίζονται στο αρχείο *type.h*
- ▶ Οι πίνακες που χρησιμοποιούν οι διαχειριστές ορίζονται στο αρχείο *table.c*
 - ▶ Σε αυτό το αρχείο ορίζονται οι handlers για κάθε κλήση του συστήματος (system call)
- ▶ Οι συναρτήσεις handlers ορίζονται στο αρχείο *proto.h*

Ορισμός Κλήσεων Συστήματος

- ▶ Όλες οι κλήσεις του συστήματος ορίζονται στο αρχείο *callnr.h*
 - ▶ Βρίσκεται στον φάκελο */usr/src/include/minix*

```
/* number of system calls allowed */
#define NCALLS          95

#define EXIT            1
#define FORK           2
#define READ           3
#define WRITE          4
#define OPEN           5
#define CLOSE          6
#define WAIT           7
```

- ▶ Αν θέλουμε να προσθέσουμε μια νέα κλήση, πρέπει να την ορίσουμε εδώ

Αρχείο Επικεφαλίδας *proto.h*

- ▶ Το αρχείο *proto.h* ορίζει τις συναρτήσεις που χειρίζονται κάθε κλήση του συστήματος
 - ▶ Για τον συγκεκριμένο διαχειριστή
 - ▶ Για την κλήση *XXX* αντιστοιχεί την συνάρτηση *do_xxx*

```
/* Default handler for unused system calls. */
_PROTOTYPE( int no_sys, (void) );

/* exec.c */
_PROTOTYPE( int do_exec, (void) );

/* forkexit.c */
_PROTOTYPE( int do_fork, (void) );
_PROTOTYPE( int do_pm_exit, (void) );
_PROTOTYPE( int do_waitpid, (void) );
```

- ▶ Η συνάρτηση *no_sys* είναι μια 'κενή' συνάρτηση

Αντιστοίχιση Συναρτήσεων – Κλήσεις Συστήματος

- ▶ Για την αντιστοίχιση συναρτήσεων με κλήσεις συστήματος, στο *table.c* ορίζεται ο πίνακας *call_vec()*

```
_PROTOTYPE (int (*call_vec[NCALLS]), (void) ) = {
    no_sys,          /* 0 = unused */
    do_pm_exit,     /* 1 = exit */
    do_fork,        /* 2 = fork */
    no_sys,         /* 3 = read */
    ...
};
```

- ▶ Ανατρέχουμε στον πίνακα με βάση τον αριθμό της κλήσης (όπως ορίζεται στο μήνυμα) – αυτή η τεχνική χρησιμοποιείται και σε άλλα σημεία του Minix
- ▶ Η προσθήκη νέων στοιχείων απαιτεί recompilation του συγκεκριμένου διαχειριστή

Εκκίνηση Διαχειριστή Διεργασιών

- ▶ Η εκτέλεση του διαχειριστή γίνεται όπως οποιοδήποτε 'απλό' εκτελέσιμο αρχείο

```
PUBLIC int main() {
    /* Main routine of the process manager. */
    int result, s, proc_nr;
    struct mproc *rmp;
    sigset_t sigset;

    /* initialize process manager tables */
    pm_init();

    /* Main loop: get work, do it, forever */
    while (TRUE) {
        ...
    }
}
```


Αρχικοποίηση Διαχειριστή Διεργασιών

- ▶ Η αρχικοποίηση γίνεται με την συνάρτηση `pm_init()` (αρχείο `main.c`)

```
FORWARD _PROTOTYPE( void pm_init, (void) );
```

- ▶ Συλλέγει στοιχεία για την διαθέσιμη μνήμη και την τρέχουσα χρήση (image)
- ▶ Αρχικοποιεί τον πίνακα `mem_chunks` όπου τοποθετούνται τα στοιχεία για την τρέχουσα χρήση
 - ▶ Στο minix ο διαχειριστής διεργασιών, διαχειρίζεται και την μνήμη
- ▶ Αρχικοποιεί την λίστα οπών (hole list, άδεια τμήματα μνήμης)

```
struct mem_map mem_map[NR_LOCAL_SEGS];  
struct memory mem_chunks[NR_MEMS];
```

- ▶ Αρχικοποιεί το τμήμα του πίνακα των διεργασιών που τηρεί ο διαχειριστής
 - ▶ Ορίζεται στο αρχείο `mproc.h`

Πίνακας Διεργασιών του Διαχειριστή Διεργασιών

```
EXTERN struct mproc {  
    /* points to text, data, stack */  
    struct mem_map mp_seg[NR_LOCAL_SEGS];  
    char mp_exitstatus; /* status when process exits */  
    /* storage for signal # for killed procs */  
    char mp_sigstatus;  
    pid_t mp_pid; /* process id */  
    int mp_endpoint; /* kernel endpoint id */  
    pid_t mp_procgrp; /* pid of process group */  
    pid_t mp_wpid; /* pid process is waiting for */  
    int mp_parent; /* index of parent process */  
  
    /* Child user and system times */  
    clock_t mp_child_utime; /* cumulative user time */  
    clock_t mp_child_stime; /* cumulative sys time */  
    ...  
}
```


Παραλαβή Μηνυμάτων

- ▶ Η παραλαβή των μηνυμάτων (κλήσεις συστήματος που αφορούν τον διαχειριστή) γίνεται με την χρήση της συνάρτησης `get_work()`

```
PRIVATE void get_work() {  
    /* Wait for the next message */  
    if (receive(ANY, &m_in) != OK)  
        panic(__FILE__, "PM receive error", NO_NUM);  
  
    /* extract useful information from it. */  
    who_e = m_in.m_source; /* who sent the message */  
    if (pm_isokendpt(who_e, &who_p) != OK)  
        panic(__FILE__, "PM got invalid endpoint", who_e);  
    call_nr = m_in.m_type; /* system call number */  
  
    /* Process slot of caller */  
    mp = &mproc[who_p < 0 ? PM_PROC_NR : who_p];  
}
```


Βασική Λειτουργία του Διαχειριστή Διεργασιών

```
while (TRUE) {  
    get_work(); /* wait for an PM system call */  
  
    if (call_nr == SYN_ALARM) {  
        ... /* don't reply */  
    } else if (call_nr == SYS_SIG) {  
        ... /* don't reply */  
    } /* check if the system call number is valid */  
    } else if ((unsigned) call_nr >= NCALLS) {  
        result = ENOSYS;  
    } else {  
        /* perform the call */  
        result = (*call_vec[call_nr])();  
    }  
    ...  
}
```


Η Δομή των Μηνυμάτων

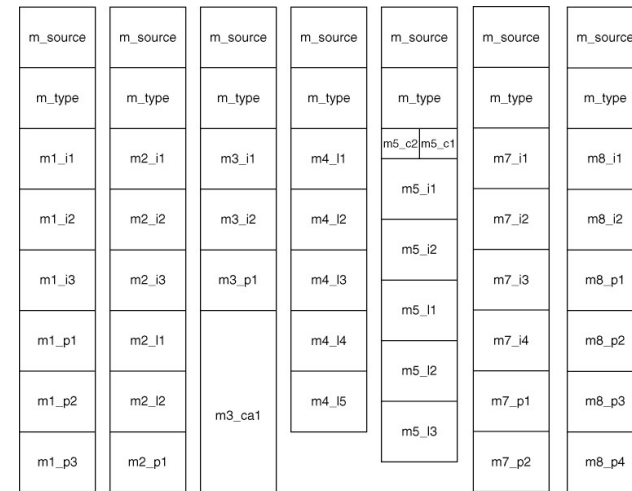
- ▶ Ο ορισμός της δομής των μηνυμάτων βρίσκεται στο αρχείο `/usr/src/include/minix/ipc.h`
- ▶ Συνολικά 7 διαφορετικοί τύποι μηνυμάτων

```
typedef struct {int mli1, mli2, mli3; char *m1p1, *m1p2, *m1p3;} mess_1;
typedef struct {int m2i1, m2i2, m2i3; long m2l1, m2l2; char *m2p1;} mess_2;
typedef struct {int m3i1, m3i2; char *m3p1; char m3ca1[M3_STRING];} mess_3;
typedef struct {long m4l1, m4l2, m4l3, m4l4, m4l5;} mess_4;
typedef struct {short m5c1, m5c2; int m5i1, m5i2; long m5l1, m5l2, m5l3;} mess_5;
typedef struct {int m7i1, m7i2, m7i3, m7i4; char *m7p1, *m7p2;} mess_7;
typedef struct {int m8i1, m8i2; char *m8p1, *m8p2, *m8p3, *m8p4;} mess_8;

typedef struct {
    int m_source; // who sent the message
    int m_type; // what kind of message is it
    union {
        mess_1 m_m1;
        mess_2 m_m2;
        mess_3 m_m3;
        mess_4 m_m4;
        mess_5 m_m5;
        mess_7 m_m7;
        mess_8 m_m8;
    } m_u;
} message;
```


Οι 7 Δομές Μηνυμάτων του Minix 3

- ▶ Το μέγεθος προκύπτει από την αρχιτεκτονική του συστήματος
- ▶ Το σχήμα απεικονίζει τις δομές για αρχιτεκτονική 32-bit

Παράδειγμα Κλήσης Συστήματος

- ▶ Ας εξετάσουμε την ροή εκτέλεσης μιας κλήσης συστήματος
 - ▶ Ένα παράδειγμα με την χρήση της `fork()`
 - ▶ Στο 5ο μάθημα επιχειρήσαμε κάτι αντίστοιχο για την εντολή `mkdir`

```
#include <string.h>
main() {
    int pid = 0;
    printf("hello world\n");
    pid = fork();
    if (pid == 0) { // Child process executes here
        printf("this is the child\n");
    } else { // parent process executes here
        printf("this is the parent\n");
    }
    printf("bye\n");
    exit();
}
```


Βοηθητική Συνάρτηση για την Κλήση Συστήματος `fork (1)`

- ▶ Η επικοινωνία μεταξύ των διεργασιών γίνεται μέσω ανταλλαγής μηνυμάτων
 - ▶ Είτε πρόκειται για επικοινωνία μεταξύ απλών διεργασιών (εργασίες μαθήματος Λ.Σ.1)
 - ▶ Είτε πρόκειται για επικοινωνία με τους διαχειριστές (το παράδειγμα μας)
 - ▶ Είτε πρόκειται για επικοινωνία των διαχειριστών με τον πυρήνα (προηγούμενο μάθημα)
- ▶ Για λόγους ευκολίας, το σύστημα προσφέρει συναρτήσεις που 'κρύβουν' τους μηχανισμούς ανταλλαγής μηνυμάτων
- ▶ Η βοηθητική συνάρτηση δημιουργεί ένα νέο μήνυμα (που περιέχει τις παραμέτρους της κλήσης του συστήματος) και στέλνει το μήνυμα στον αντίστοιχο διαχειριστή/οδηγό
- ▶ Συγκεκριμένα για την `fork()` η βοηθητική συνάρτηση βρίσκεται στο `/usr/src/lib/posix/_fork.c` εφόσον πρόκειται για μια λειτουργία που ορίζεται από το πρότυπο POSIX

Βοηθητική Συνάρτηση για την Κλήση Συστήματος fork (2)

```
#include <lib.h>
#define fork _fork
#include <unistd.h>

PUBLIC pid_t fork() {
    message m;
    return(_syscall(MM, FORK, &m));
}
```

- ▶ Απλή επικοινωνία – δεν χρειάζεται κάποιο όρισμα
- ▶ Χρησιμοποιούμε την βασική δομή μηνυμάτων
- ▶ Το αποτέλεσμα που επιστρέφει η κλήση είναι η μοναδική πληροφορία που επιστρέφει η συνάρτηση
- ▶ Η τιμή της FORK ορίζεται στο *include/minix/callnr.h*
- ▶ Η τιμή της MM ορίζεται στο *include/lib.h* -- είναι ο διαχειριστής διεργασιών (process manager)

Χρήση Κλήσεων Συστήματος

- ▶ Η βοηθητική συνάρτηση δεν στέλνει το μήνυμα – χρησιμοποιεί μια δεύτερη βοηθητική συνάρτηση (*_syscall*)
- ▶ Η συνάρτηση *_syscall* είναι αυτή που αναλαμβάνει να στείλει το μήνυμα
- ▶ Πρόκειται για μια συνάρτηση που ορίζεται στο αρχείο */usr/src/lib/other/syscall.c*
 - ▶ Γενικά – οι συναρτήσεις που προσφέρει το Λ.Σ. για την υλοποίηση εντολών/εφαρμογών βρίσκονται στον φάκελο */usr/src/lib*
 - ▶ ... λέμε ότι ανήκουν στις βιβλιοθήκες του Λ.Σ.
- ▶ Επίσης η συνάρτηση *_syscall* περιμένει να ολοκληρωθεί η κλήση στο σύστημα
 - ▶ Παραλαμβάνει το μήνυμα που περιέχει την απάντηση
 - ▶ Κάνει Send – Receive

Βοηθητική Συνάρτηση για εκτέλεση των Κλήσεων Συστήματος

```
#include <lib.h>

PUBLIC int _syscall(int who, int syscallnr,
                    message *msgptr) {
    int status;
    msgptr->m_type = syscallnr;
    status = _sendrec(who, msgptr);
    if (status != 0) {
        /* 'sendrec' itself failed. */
        msgptr->m_type = status;
    }
    if (msgptr->m_type < 0) {
        errno = -msgptr->m_type;
        return(-1);
    }
    return(msgptr->m_type);
}
```


Αρχή Rendezvous

- ▶ Η επικοινωνία μεταξύ των διεργασιών γίνεται μέσω ανταλλαγής μηνυμάτων
- ▶ Εφαρμόζεται η αρχή "rendezvous"
- ▶ Όταν μια διεργασία καλεί την *send* τα χαμηλότερα επίπεδα του πυρήνα ελέγχουν κατά πόσο ο παραλήπτης είναι σε αναμονή
 - ▶ **Αν είναι**, το μήνυμα αντιγράφεται στην περιοχή της μνήμης του παραλήπτη – οι δύο διεργασίες μαρκάρονται ως "runnable"
 - ▶ **Αν δεν είναι** – ο αποστολέας μαρκάρεται ως "blocked" και τοποθετείτε σε μια ουρά αναμονής
- ▶ Αντίστοιχα, όταν μια διεργασία καλεί την *receive* ο πυρήνας ελέγχει κατά πόσο ο αποστολέας είναι έτοιμος να στείλει
- ▶ Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγεται η υλοποίηση ενδιάμεσων buffers για την αποθήκευση των μηνυμάτων που έχουν αποσταλεί αλλά δεν έχουν παραληφθεί ακόμα

Αποστολή/Παραλαβή

- ▶ Όταν μια διεργασία θέλει να κάνει κλήση στο σύστημα, στέλνει ένα μήνυμα
- ▶ Ο πυρήνας φροντίζει ο κατάλληλος διαχειριστής/οδηγός να παραλάβει το μήνυμα
- ▶ Ο διαχειριστής ολοκληρώνει την κλήση και αμέσως μετά στέλνει μια απάντηση στην διεργασία (το αποτέλεσμα της κλήσης)
 - ▶ Τι θα γίνει αν η διεργασία δεν περιμένει για απάντηση ;
 - ▶ Είναι δυνατόν ο διαχειριστής/οδηγός να κάνει ``block`` ;
- ▶ Για αυτόν τον λόγο, οι κλήσεις στο σύστημα γίνονται με την συνάρτηση `_sendrec()` – Αποστολή/Παραλαβή
 - ▶ Στέλνει το μήνυμα και αμέσως μετά περιμένει για τη απάντηση
 - ▶ Ο διαχειριστής/οδηγός δεν θα κάνει ``block``
- ▶ Για αντίστοιχο λόγο χρησιμοποιούμε την `_sendrec()` για τις κλήσεις του πυρήνα

Αδιέξοδα στις Κλήσεις Συστήματος / Πυρήνα

- ▶ Μια διεργασία A θέλει να στείλει στην B (ή να στείλει και να περιμένει απάντηση)
- ▶ Η διεργασία B μπορεί να θέλει να στείλει και αυτή μήνυμα στην A
 - ▶ Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αδιέξοδο
- ▶ Αν πρόκειται για κάποια κλήση του συστήματος, τα μηνύματα στέλνονται από την `sys_call`
 - ▶ Φροντίζει για την αποφυγή της παραπάνω περίπτωσης
- ▶ Για κάθε διεργασία, αντιστοιχεί μια λίστα από διεργασίες που είναι έτοιμες να στείλουν και έχουν γίνει ``blocked`` (περιμένουν)
- ▶ Αρχικά ελέγχει απλά κατά πόσο η λίστα είναι άδεια
- ▶ Στην συνέχεια, ελέγχει τις διεργασίες που είναι στην λίστα
- ▶ Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να ελέγξει `απλούς κύκλους`

Αποστολή – Παραλαβή Μηνυμάτων

- ▶ Η υλοποίηση της Send -- Receive γίνεται από την συνάρτηση `_sendrec()`
- ▶ Αναλαμβάνει να στείλει το μήνυμα στην διεργασία
- ▶ Ορίζεται στο αρχείο `src/include/minix/ipc.h`

```
#define sendrec _sendrec
_PROTOTYPE(int sendrec, (int src_dest, message *m_ptr))
```

- ▶ Υλοποιείτε σε επίπεδο assembly στο αρχείο `src/lib/i386/rts/_sendrec.s`
- ▶ Βασίζεται στην συνάρτηση `__sendrec` -- επίσης υλοποιείτε σε επίπεδο assembly στο αρχείο `src/lib/i386/rts/_ipc.s`
- ▶ **Αντιγράφει το μήνυμα στην διεργασία – παραλήπτης και αμέσως μετά στέλνει ένα interrupt SYSVEC στον πυρήνα**
- ▶ Η εκτέλεση της διεργασίας – αποστολέας διακόπτεται και ενεργοποιείται η διεργασία – παραλήπτης

Διαχείριση Interrupt

- ▶ Ο πυρήνας είναι υπεύθυνος για την διαχείριση των interrupt
 - ▶ Είτε πρόκειται για hardware interrupt ή για software interrupt
- ▶ Μόλις δεχθεί το interrupt SYSVEC -- εκτελεί τον αντίστοιχο interrupt handler
- ▶ Εφόσον πρόκειται για software interrupt περνάει την διαχείριση στην συνάρτηση `_s_call`
 - ▶ Ορίζεται στο αρχείο `/usr/src/kernel/mpx386.s`
 - ▶ Υλοποιείται σε επίπεδο assembly -- το χαμηλότερο επίπεδο του πυρήνα
 - ▶ Αντιγράφει τα στοιχεία του μηνύματος και περνάει τον έλεγχο στην συνάρτηση `sys_call`
- ▶ Η συνάρτηση `sys_call` ορίζεται στο αρχείο `/usr/src/kernel/proc.c`
 - ▶ Ελέγχει τα στοιχεία του μηνύματος (αποστολέας, παραλήπτης, τύπος, δικαιώματα κλπ.)
 - ▶ Παραδίδει το μήνυμα στον παραλήπτη – διαχειριστή/οδηγό

Συνάρτηση sys_call (1)

- ▶ Η συνάρτηση `sys_call` ορίζεται στο αρχείο `/usr/src/kernel/proc.c`
- ▶ Η ολοκλήρωση της αποστολής γίνεται από την συνάρτηση `mini_send`
- ▶ Ο πίνακας των διεργασιών έχει το πεδίο `bit p_rts_flag` -- ενεργοποιείται όταν η διεργασία έχει γίνει block λόγω κάποιου `receive`
 - ▶ Αν όντως περιμένει – η επόμενη ερώτηση είναι 'ποιόν περιμένει;'
 - ▶ Αν περιμένει τον αποστολέα (ή οποιοδήποτε – ANY) το μήνυμα αντιγράφεται και η επικοινωνία ολοκληρώνεται

```
/* Check if 'dst' is blocked waiting for this message. The destination's
 * SENDING flag may be set when its SENDREC call blocked while sending.
 */
if ( (dst_ptr->p_rts_flags & (RECEIVING | SENDING)) == RECEIVING &&
     (dst_ptr->p_getfrom_e == ANY
      || dst_ptr->p_getfrom_e == caller_ptr->p_endpoint)) {
    /* Destination is indeed waiting for this message. */
    CopyMess(caller_ptr->p_nr, caller_ptr, m_ptr, dst_ptr,
             dst_ptr->p_messbuf);
}
```


Συνάρτηση sys_call (2)

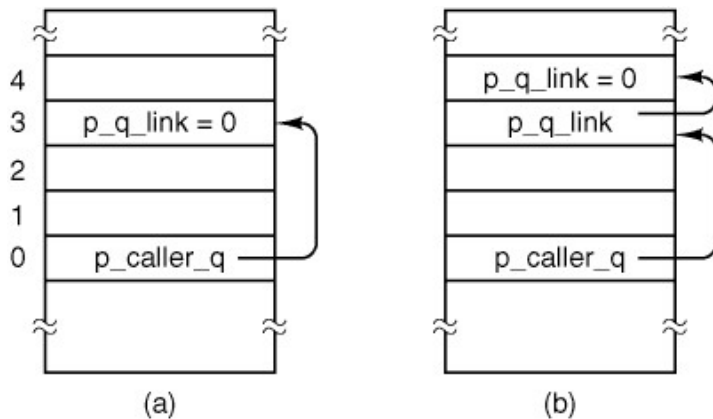
- ▶ Αν η διεργασία - παραλήπτης δεν είναι σε αναμονή (δεν κάνει `receive` -- ή περιμένει μήνυμα από άλλη διεργασία
 - ▶ Η διεργασία - αποστολέας γίνεται block
- ▶ Όλες οι διεργασίες που έχουν γίνει block περιμένοντας μια συγκεκριμένη διεργασία, δημιουργούν μια λίστα (ουρά αναμονής)
 - ▶ Χρησιμοποιούμε το πεδίο `p_callerq` για να 'δείξουμε' την εγγραφή στον πίνακα των διεργασιών που είναι 'μπροστά' στην λίστα (ουρά)

```
} else if ( ! (flags & NON_BLOCKING)) {
    /* Destination is not waiting. Block and dequeue caller. */
    caller_ptr->p_messbuf = m_ptr;
    if (caller_ptr->p_rts_flags == 0) dequeue(caller_ptr);
    caller_ptr->p_rts_flags |= SENDING;
    caller_ptr->p_sendto_e = dst_e;

    /* Process is now blocked. Put in on the destination's queue. */
    xpp = &dst_ptr->p_caller_q; /* find end of list */
    while (*xpp != NIL_PROC) xpp = &(*xpp)->p_q_link;
    *xpp = caller_ptr; /* add caller to end */
    caller_ptr->p_q_link = NIL_PROC; /* mark new end of list */
}
```


Συνάρτηση sys_call (3)

- (a) Η διεργασία 3 δεν μπορεί να στείλει στην διεργασία 0
- (b) Στην συνέχεια, η διεργασία 4 επιχειρεί και αυτή (ανεπιτυχώς) να στείλει στην διεργασία 0

Διαχειριστής Διεργασιών

- ▶ Η συνάρτηση `sys_call` παραδίδει το μήνυμα στον διαχειριστή διεργασιών
- ▶ Η συνάρτηση `get_work` παραλαμβάνει το μήνυμα
 - ▶ Εκτελεί ορισμένους βασικούς ελέγχους
- ▶ Ο διαχειριστής διεργασιών ανατρέχει στον πίνακα `call_vec`
 - ▶ Εντοπίζει την συνάρτηση που είναι υπεύνη για την διαχείριση της συγκεκριμένης κλήσης
- ▶ Εφόσον πρόκειται για την κλήση FORK χρησιμοποιεί την συνάρτηση `do_fork` που ορίζεται στο αρχείο `/usr/src/servers/pm/forkexit.c`
 - ▶ Ελέγχει κατά πόσο μπορεί να δημιουργηθεί μια νέα διεργασία
 - ▶ Αποφασίζει το μέγεθος της μνήμης που θα αναθέσει
 - ▶ Αντιγράφει το image της διεργασίας-γονέας στην νέα διεργασία
 - ▶ Ενημερώνει τον πίνακα διεργασιών
- ▶ Καλεί την κλήση του πυρήνα SYS_FORK

Κλήση Πυρήνα από τον Διαχειριστή Διεργασιών

```
PUBLIC int do_fork() {
    ...
    if((r=sys_fork(who_e, child_nr, &rmc->mp_endpoint)) != OK)
        panic(__FILE__, "do_fork can't sys_fork", r);
    }
    ...
}
```

- ▶ Η συνάρτηση *sys_fork* είναι μια βοηθητική συνάρτηση
 - ▶ Όπως και στις κλήσεις του συστήματος (system calls) την χρησιμοποιούμε για λόγους ευκολίας
 - ▶ 'κρύβει' τους μηχανισμούς ανταλλαγής μηνυμάτων
 - ▶ Η βοηθητική συνάρτηση δημιουργεί ένα νέο μήνυμα (που περιέχει τις παραμέτρους της κλήσης του πυρήνα) και στέλνει το μήνυμα στο system task
 - ▶ Συγκεκριμένα για την *fork()* η βοηθητική συνάρτηση βρίσκεται στο */usr/src/lib/syslib/sys_fork.c*

Βοηθητική Συνάρτηση για την Κλήση Πυρήνα fork

```
#include "syslib.h"

PUBLIC int sys_fork(parent, child, child_endpoint)
int parent; /* process doing the fork */
int child; /* which proc has been created by the fork */
int *child_endpoint;
{
    /* A process has forked. Tell the kernel. */
    message m;
    int r;

    m.PR_ENDPT = parent;
    m.PR_SLOT = child;
    r = _taskcall(SYSTASK, SYS_FORK, &m);
    *child_endpoint = m.PR_ENDPT;
    return r;
}
```


Χρήση Κλήσεων Πυρήνα

- ▶ Η βοηθητική συνάρτηση δεν στέλνει το μήνυμα – χρησιμοποιεί μια δεύτερη βοηθητική συνάρτηση (*_taskcall*)
 - ▶ Παρόμοια με την *_syscall*
 - ▶ αναλαμβάνει να στείλει το μήνυμα
- ▶ Η συνάρτηση ορίζεται στο αρχείο */usr/src/lib/other/taskcall.c*
- ▶ Όπως και με την συνάρτηση *_syscall*, η συνάρτηση *_taskcall* περιμένει να ολοκληρωθεί η κλήση στο σύστημα
 - ▶ Παραλαμβάνει το μήνυμα που περιέχει την απάντηση
 - ▶ Κάνει Send – Receive
- ▶ Η βασική διαφορά είναι ότι δεν επιστρέφει κάποια τιμή που είναι το αποτέλεσμα της κλήσεως, όπως κάνει η *_syscall*
 - ▶ Αν συμβεί λάθος επιστρέφει το *errno*
 - ▶ Για διάφορους λόγους, αυτό διευκολύνει τους διαχειριστές

Βοηθητική Συνάρτηση για εκτέλεση των Κλήσεων Πυρήνα

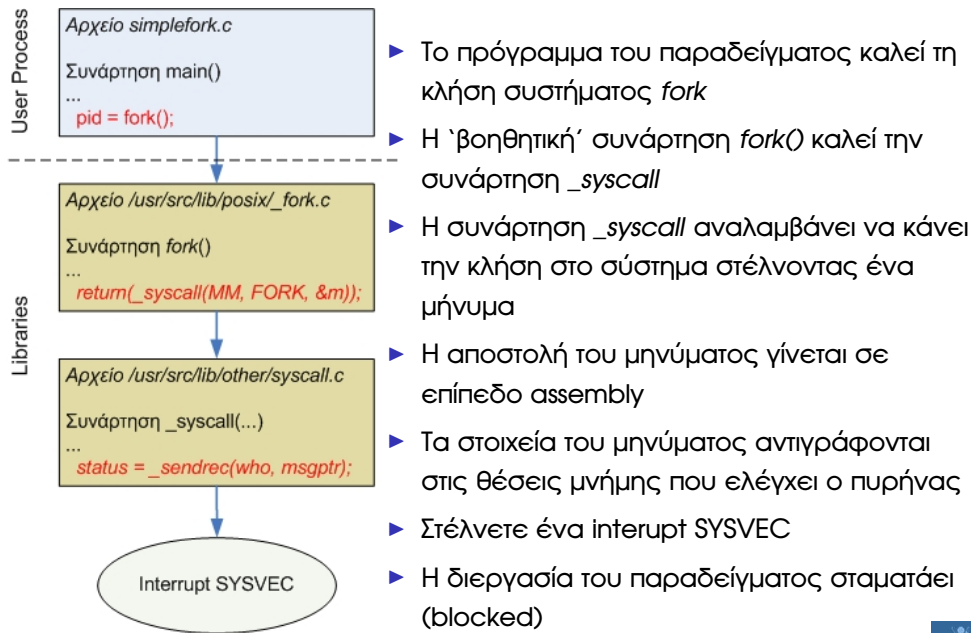
```
#include <lib.h>
#include <minix/syslib.h>

PUBLIC int _syscall(int who, int syscallnr,
                    message *msgptr) {
    int status;
    msgptr->m_type = syscallnr;
    status = _sendrec(who, msgptr);
    if (status != 0) return(status);
    return(msgptr->m_type);
}
```

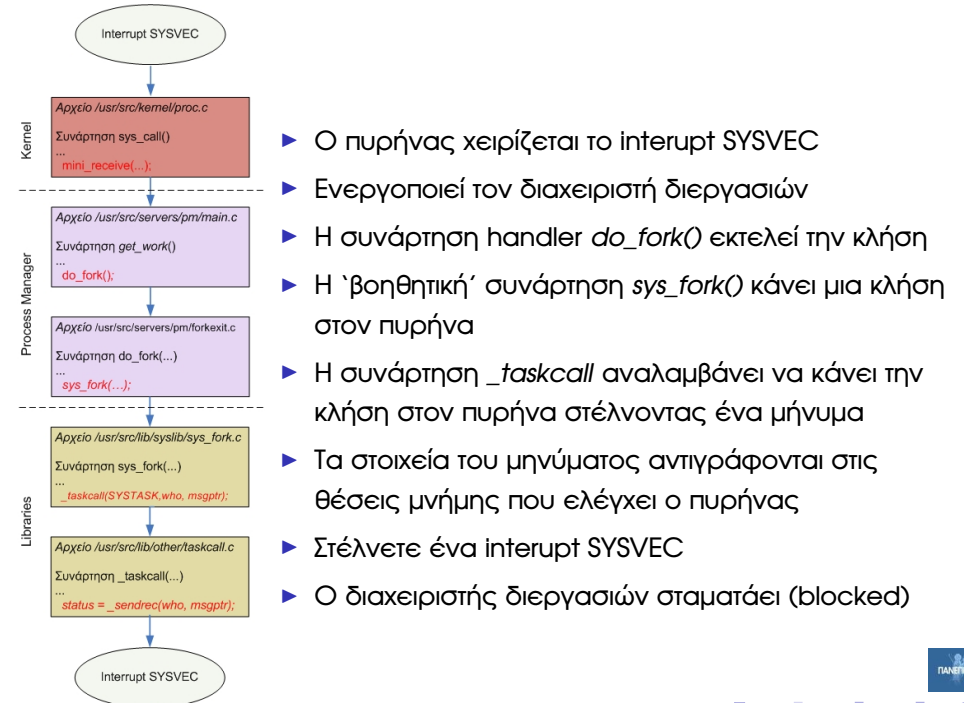
- ▶ Η Send – Receive γίνεται από την συνάρτηση *_sendrec()*
- ▶ Αντιγράφει το μήνυμα και στέλνει ένα interrupt SYSVEC
- ▶ Η εκτέλεση του διαχειριστή διακόπεται και αναλαμβάνει ο πυρήνας

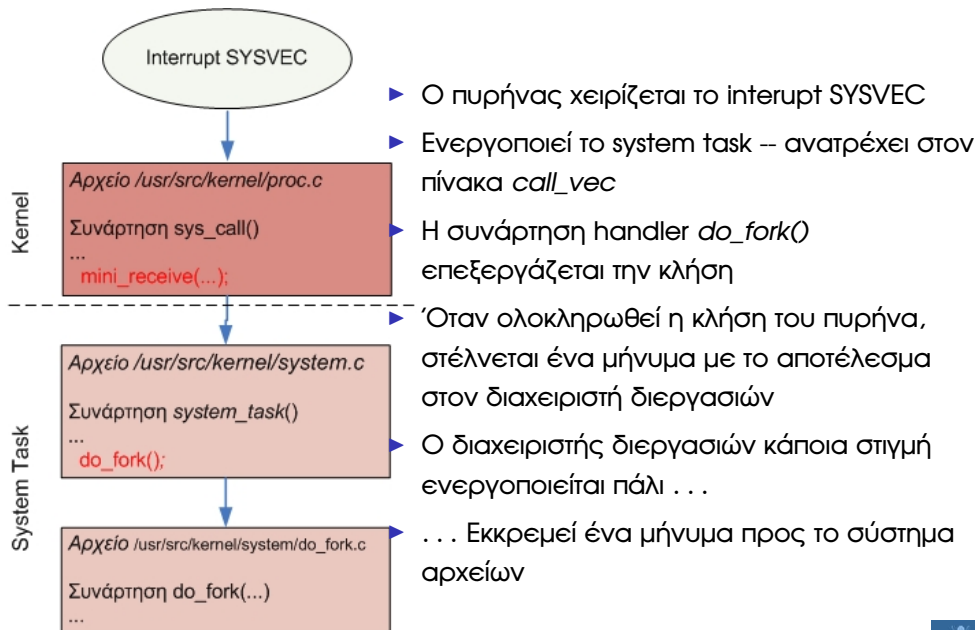
Ροή Εκτέλεσης Παραδείγματος *fork* (1)

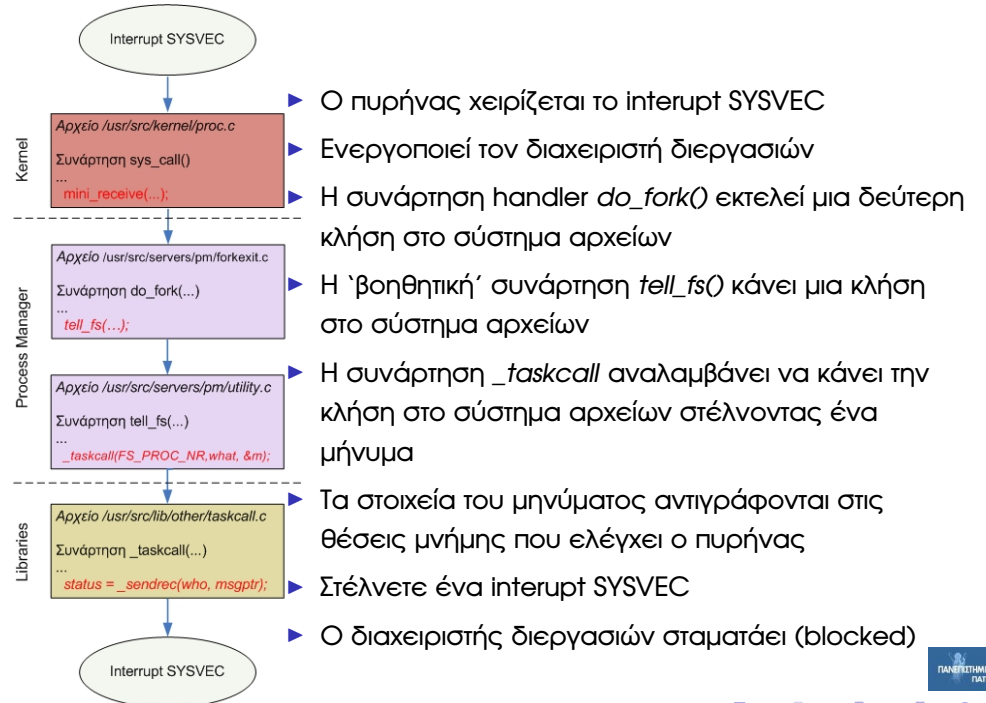
Ροή Εκτέλεσης Παραδείγματος *fork* (2)

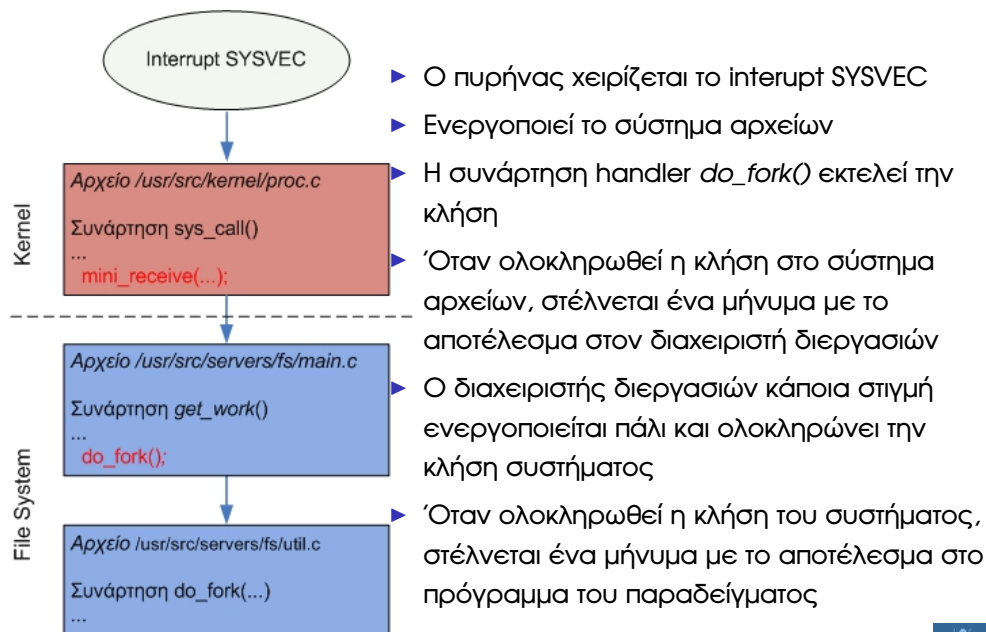
Ροή Εκτέλεσης Παραδείγματος *fork* (3)

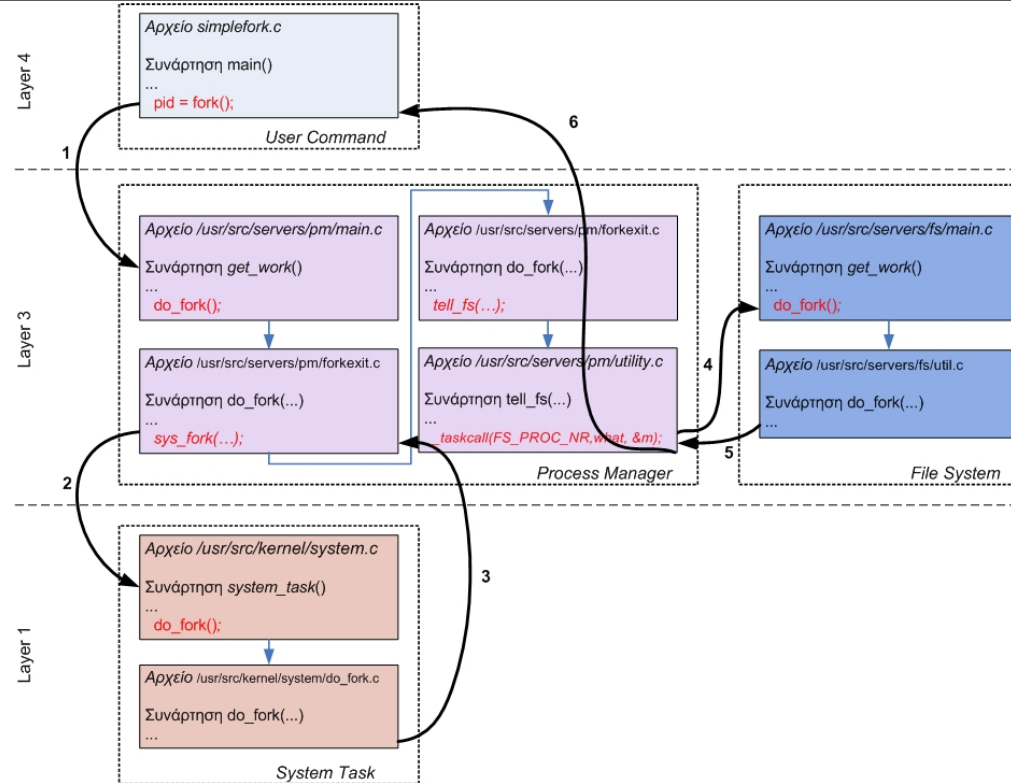
Ροή Εκτέλεσης Παραδείγματος *fork* (4)

Ροή Εκτέλεσης Παραδείγματος *fork* (5)

- ▶ Ο πυρήνας χειρίζεται το interrupt SYSVEC
- ▶ Ενεργοποιεί το σύστημα αρχείων
- ▶ Η συνάρτηση handler `do_fork()` εκτελεί την κλήση
- ▶ Όταν ολοκληρωθεί η κλήση στο σύστημα αρχείων, στέλνεται ένα μήνυμα με το αποτέλεσμα στον διαχειριστή διεργασιών
- ▶ Ο διαχειριστής διεργασιών κάποια στιγμή ενεργοποιείται πάλι και ολοκληρώνει την κλήση συστήματος
- ▶ Όταν ολοκληρωθεί η κλήση του συστήματος, στέλνεται ένα μήνυμα με το αποτέλεσμα στο πρόγραμμα του παραδείγματος

Αρχιτεκτονική Μικρο-πυρήνα

- ▶ Η επιλογή της αρχιτεκτονικής μικρο-πυρήνα έχει θετικά – **αλλά έχει και αρνητικά** – είναι μια σχεδιαστική απόφαση (με κόστος)
- ▶ **Θετικά:** Μείωση του κώδικα του πυρήνα, οι διαχειριστές/οδηγοί είναι ξεχωριστές διεργασίες, καλύτερη αποσφαλμάτωση, μεγαλύτερη ασφάλεια, αυξημένη αξιοπιστία
- ▶ Οι λειτουργίες βρίσκονται σε διαφορετικές διεργασίες – η χρήση τους βασίζεται στην ανταλλαγή μηνυμάτων (επικοινωνία)
⇒ **Αρνητικό**
- ▶ Κάθε φορά που στέλνουμε ένα μήνυμα δημιουργείτε ένα interrupt
 - ▶ Όταν μια διεργασία γίνεται block τα περιεχόμενα των CPU registers αποθηκεύονται στην μνήμη
 - ▶ Όταν ενεργοποιηθεί αντιγράφονται πίσω
- ▶ Ο πυρήνας 'ξοδεύει' χρόνο κατά την αντιγραφή των registers
- ▶ Μια κλήση στο σύστημα παίρνει περισσότερο χρόνο

Βελτίωση Απόδοσης

- ▶ Βασικό πρώτο βήμα είναι η υλοποίηση της αντιγραφής της μνήμης σε επίπεδο assembly (σχεδιαστική απόφαση)
- ▶ Υλοποίηση της αρχής "rendezvous" (σχεδιαστική απόφαση)
 - ▶ Μείωση των ελέγχων ανά μήνυμα
- ▶ Χρήση συγκεκριμένων δομών μηνυμάτων – συγκεκριμένο μέγεθος (σχεδιαστική απόφαση)
 - ▶ Το μέγεθος της μνήμης ορίζεται κατά το compilation
 - ▶ Δεν χρειάζεται να γίνονται έλεγχοι για buffer overrun
- ▶ Απλός έλεγχος αδιεξόδων (σχεδιαστική απόφαση)
 - ▶ Μείωση των ελέγχων ανά μήνυμα
- ▶ Χρήση της λίστας των διεργασιών που αναμένουν μια συγκεκριμένη διεργασία για επιτάχυνση της παράδοσης μηνυμάτων

Σύνοψη 7ης Διάλεξης

Προηγούμενο Μάθημα

To System Task

Οργάνωση του System Task

Υλοποίηση του System Task

Λειτουργικό Σύστημα Minix

Διαχειριστής Διεργασιών – Κλήσεις Συστήματος

Ροή Εκτέλεσης Κλήσης Συστήματος

Θέματα Σχεδιασμού

Σύνοψη Μαθήματος

Σύνοψη Μαθήματος

Δεύτερη Άσκηση

Επόμενη Διάλεξη

Στο σημερινό μάθημα είδαμε

- ▶ Το System Task στο Minix 3
- ▶ Ροή Εκτέλεσης Κλήσεων Συστήματος
 - ▶ Διασύνδεση με Κλήσεις Πυρήνα
- ▶ Επικοινωνία Διεργασιών
- ▶ Υλοποίηση Κλήσεων Συστήματος

Βιβλιογραφία

- ▶ Βιβλίο "Operating Systems Design and Implementation, Third Edition" (Andrew S. Tanenbaum)
 1. Κεφάλαιο 2: Processes
 - ▶ Παράγραφος 2.6.9 Interprocess Communication in MINIX 3
 - ▶ Παράγραφος 2.7 The System Task in Minix 3
 2. Κεφάλαιο 4: Memory Management
 - ▶ Παράγραφος 4.7.4 The FORK, EXIT, and WAIT System Calls

Δεύτερη Άσκηση

- ▶ Αφορά το λειτουργικό σύστημα MINIX 3
- ▶ Οι απαντήσεις πρέπει να ακολουθούν συγκεκριμένη μορφή
- ▶ Ατομική άσκηση
- ▶ Παράδοση γίνεται με την χρήση του εργαλείου *submit*
- ▶ Μέχρι **Τετάρτη 13 Μαΐου, ώρα 23:59**
- ▶ Σε περίπτωση που η άσκηση παραδοθεί με καθυστέρηση, για κάθε εβδομάδα καθυστέρησης θα υπάρξει μείωση 30%
- ▶ Αν παρατηρηθεί αντιγραφή, τότε όλες οι ομάδες που συνεργάστηκαν και εμπλέκονται στην αντιγραφή, θα μηδενίζονται στο μάθημα

1° Πρόβλημα

Περιγράψτε τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσουμε για να δημιουργήσουμε ένα νέο image του minix όπου η κλήση πυρήνα SYS_NICE να είναι απενεργοποιημένη.

2° Πρόβλημα

- ▶ Αναπτύξτε μια νέα κλήση του συστήματος (system call) στα πλαίσια του διαχειριστή διεργασιών (process manager)
- ▶ Δέχεται έναν ακέραιο ως παράμετρο
- ▶ Επιστρέφει το τετράγωνο του ακεραίου.
- ▶ Υλοποιείτε μια απλή εντολή που χρησιμοποιεί την νέα κλήση του συστήματος που αναπτύξατε.

3° Πρόβλημα

- ▶ Αναπτύξτε μια νέα κλήση του πυρήνα (kernel call)
- ▶ Δέχεται έναν ακέραιο ως παράμετρο
- ▶ Επιστρέφει το διπλάσιο του ακεραίου.
- ▶ Υλοποιείτε μια απλή εντολή που χρησιμοποιεί την νέα κλήση του πυρήνα που αναπτύξατε.

Επόμενη Διάλεξη

- ▶ Διεργασίες στο Λ.Σ. MINIX 3
- ▶ Διαχείριση Μνήμης στο Λ.Σ. MINIX 3
- ▶ Επανάληψη από μάθημα `Λειτουργικά Συστήματα Ι`
 1. Κεφάλαιο 2: Διεργασίες
 2. Κεφάλαιο 4: Διαχείριση Μνήμης
- ▶ Βιβλίο `Σύγχρονα Λειτουργικά Συστήματα` (A.Tanenbaum)
 1. Κεφάλαιο 2: Διεργασίες
 2. Κεφάλαιο 4: Διαχείριση Μνήμης
 3. Κεφάλαιο 10: Μελέτη Περίπτωσης 1: Unix και Linux
 - ▶ Παράγραφος 10.4 Η Διαχειριστή Μνήμης στο UNIX
- ▶ Βιβλίο `Operating Systems Design and Implementation, Third Edition` (Andrew S. Tanenbaum)
 1. Κεφάλαιο 2: Processes
 2. Κεφάλαιο 4: Memory Management

